

Una diada decisiva per Escòcia i Gal·les

Si finalment se celebra el referèndum sobre l'autonomia d'Escòcia aquest 11 de setembre, l'electorat es pronunciarà sobre la creació d'un parlament propi i la seva capacitat fiscal. El debat sobre la fi del centralisme britànic té una altra cita a Gal·les el dia 18.

Quan el 10 d'abril de 1992 un grup reduït de manifestants va reunir-se davant el possible futur edifici del Parlament escocès d'Edimburg, la seva intenció era clara: instal·lar-hi una petita caravana d'informació fins que se n'obrissin les portes. "La vetlla", dirigida pel moviment Social Democracy for Scotland, és un dels símbols que ja tenen data de caducitat. El secretari d'estat per Escòcia, Donald Dewar, va encarregar-se de posar-hi remei el 24 de juliol a la Cambra dels Comuns amb la presentació del projecte d'autonomia escocès, el qual va tenir la pràctica unanimitat de tots els companys de partit.

El procés és senzill i només cal respondre un parell de preguntes: "Voleu un Parlament escocès?" "Voleu que la cambra tingui capacitat fiscal?" Els plans laboristes preveuen la creació d'un nou Parlament, el primer des del 1707, que tindrà el poder de fer fluctuar els impostos en un marge d'un 3%. Si les enquestes no fallen i l'11 de setembre Escòcia respon afirmativament a les dues preguntes, les primeres eleccions amb sistema proporcional es faran el maig del 1999 i la proclamació oficial, per a la qual la reina d'Anglaterra ja ha reservat seient, arribarà el gener de l'any 2000.

El Llibre Blanc sobre la devolució escocesa atorga als 129 membres de la nova cambra poders legislatius en l'àmbit de les competències de l'actual Ministeri d'Escòcia (Scottish Office), a banda de traspasar educació, sanitat

ROSANNA PUCHADES —EXCEPTE

sa dels resultats del 18 de setembre al País de Gal·les, on les reivindicacions d'autogovern no són tan pretensioses i ja han rebut males cares d'alguns diputats laboristes. Per això el laborisme ha ofert un programa de descentralització simbòlic que no inclou capacitat legislativa ni fiscal per als 60 membres del nou parlament. El Ministeri de Gal·les es dissoldrà en les competències de la nova cambra, però la descentralització no

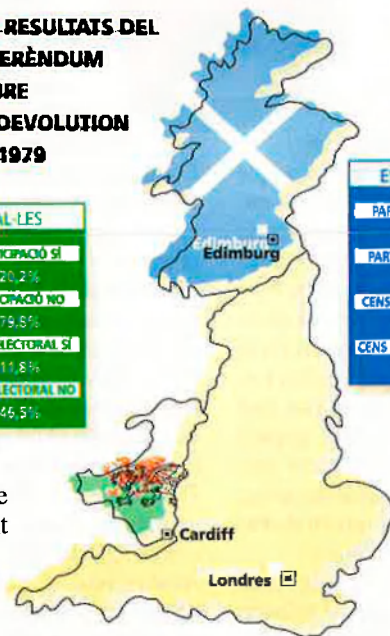
anirà gaire més lluny. Si bé, a hores d'ara, el matrimoni de conveniència entre laboristes, liberal-demòcrates i independentistes funciona a tota màquina, a l'inici de campanya cada partit va dedicar-se a "marcar" territori. El líder de l'SNP, Alex Salmond,

reclamava que tota consulta sobre Escòcia inclogués l'opció d'independència, el seu homòleg del Plaid Cymru, Dafydd Wigley, acceptava serenament el projecte com un "primer pas" i el primer ministre Tony Blair esbombava que no hi havia perill de trencadissa,

perquè la sobirania continuaria residint a Westminster. I entre aquestes intervencions, un primer guanyador moral: Tam Dalyell i la seva "qüestió de West Lothian". El líder laborista antidevolucionista de la campanya de 1979, mut durant l'anunci de Dewar, ha fet entrar poc o molt al Llibre Blanc de Blair que els escocesos votin sobre temes anglesos i a

ELS RESULTATS DEL REFERÈNDUM SOBRE LA DEVOLUCIÓ DE 1979

GAL·LES	
PARTICIPACIÓ SI	20,2%
PARTICIPACIÓ NO	79,8%
CENS ELECTORAL SI	11,8%
CENS ELECTORAL NO	46,5%

ESCÒCIA	
PARTICIPACIÓ SI	51,6%
PARTICIPACIÓ NO	48,4%
CENS ELECTORAL SI	32,9%
CENS ELECTORAL NO	31,2%

Font: Bochel, Denver i Macartney (Ed.). 'The referendum experience. Scotland 1979'. University Press, 1981

avortament— i transports. Tot i que els nous diputats podran representar en alguns casos el Regne Unit al Consell de Ministres europeu, Westminster no negociarà les àrees clau d'affers estrangers o de defensa.

Autonomia sota control. L'homòleg de Dewar a Gal·les, Ron Davies, és conscient de la incerte-

l'inrevés (vegeu requadre). Així, els representants escocesos a Westminster es reduiran de 72 a 60, d'acord amb el pes demogràfic real. Però el fet ja ha produït més d'una estirada de cabells en alguns caps laboristes, que es quedaran sense circumscripció.

El "yes" aclaparador de 'The Guardian'. El tret de sortida de la campanya oficial va sonar amb l'editorial de *The Guardian* del 25 de juliol. Sota el títol "Encara un últim esforç...", el diari animava els escocesos a sortir del racó dels perdedors i a votar "aclaparadorament" en favor del Parlament "pel bé de la democràcia a tot el Regne Unit". Era un inici intens per a una campanya que, abans de fer-se el recompte, ja ha captat una bona col·lecció d'instants: la dels tres líders –laborista, liberal i independentista– desplegant el seu *Yes-yes*, la de Sean Connery aprofitant la cloenda del Festival d'Edimburg per fer mítings o també la d'un diputat laborista, Tommy Graham, expulsat del partit per una presumpta implicació en calúmnies contra un col·lega amb resultat de suïcidi. Aquesta darrera potser és la imatge més útil per als antidevolucionistes.

La campanya del no també ha mogut peça. Si bé pràcticament ningú no pronostica una derrota de la reinstauració dels parlaments, els caps financers escocesos i gal·lesos ja han qüestionat la nova capacitat d'apujar o d'abaixar impostos: la fragmentació del mercat, la fugida de capitals i la consegüent reducció de llocs de treball són alarmes que costaran d'apagar. No prou content i a escassos dies del referèndum, Tam Dalyell ha trencat el silenci i ha sorprès els seus companys del Partit Laborista confirmant la seva participació en un debat televisiu previst per al 8 de setembre. Dalyell ja ha anunciat que ell pot saltar-se la prohibició de trencar l'acord de partit, des que el seu col·lega Dewar fa front comú amb Salmond (SNP).

Vuit primers ministres britànics han promès durant aquest segle la Devolution. I si no hi ha un daltaibai, serà Tony Blair, el novè, qui

hi farà honor. El líder del Labour va donar pistes de les seves intencions al final de juny del 1996, quan va anunciar el restabliment de l'autonomia a Escòcia i Gal·les

gust amarg dels enfrontaments interns que van viure durant el referèndum del 1979, són conscients que, en el passat, totes les mesures d'autogovern s'havien enfonsat per massa agosarades o mancades de consens.

L'1 de març de 1979 la majoria dels electors escocesos (51,6%) van optar per la Devolution. Per desgràcia seva, els vots afirmatius de població inscrita al cens (32,9%) van quedar lluny del 40% que demanava el Parlament anglès per aprovar el resultat i donar via lliure a la llei autonòmica. Ho tenien difícil, si tenim en compte que, des del 1955, cap de les eleccions municipals i regionals mai no ha sobrepassat el 50% de participació.

Més desastrosos van ser els resultats del referèndum gal·lès, perquè només el 20,2% dels electors (11,8% dels censats) va gosar qüestionar l'*status quo* del moment. En la campanya prèvia havia quedat clar que nacionalistes i laboristes votarien en principi per la descentralització i els conservadors ho farien contra. Però cal precisar que no tots els tories van rebutjar la proposta i sí que va haver-hi bastants laboristes que, inspirats per les teories de Dalyell, van voler deixar les coses tal com estaven. Els nacionalistes van respon-

Una de les seus del futur parlament escocès s'instal·larà possiblement en el Royal High School d'Edimburg. Aquest escenari ha estat testimoni de diverses manifestacions nacionalistes que demanen la creació d'un govern escocès.

Els plans laboristes preveuen la creació d'un nou parlament que tindrà el poder de fluctuar els impostos un 3%.

via referèndum, que "atrinxerarien" suficientment ambdues assemblees per evitar l'amenaça de derogació en cas de victòria conservadora. Blair va preveure un període de sis mesos després de guanyar les eleccions generals de maig. Els escocesos podrien votar també sobre capacitat fiscal. L'actual primer ministre va insistir que ell mateix encapçalaria la campanya del sí i va avisar els discordants que la seva tenacitat no tenia res a veure amb la traïció. Els laboristes, que encara guarden el re-

Quan Internet parlava de devolució...

Si fa vora dos anys ja vam tenir la possibilitat de viure per Internet des de tots els racons del món el disputadíssim plebiscit sobiranista quebequès, enguany tornem a tenir a les nostres pantalles un referèndum, ara ençà de l'Atlàntic. La ruta comença a les pàgines oficials dedicades a exposar què es votarà d'aquí a un parell de setmanes. [<http://www.scottish-devolution.org.uk> i <http://floor.ccta.gov.uk:8080/assembly/english/homepage.nsf>]. Tant l'Scottish National Party (SNP) com el Plaid Cymru, els principals partits nacionalistes d'Escòcia i Gal·les respectivament, justifiquen el vot doblement afirmatiu al referèndum amb milers de dades econòmiques, socials, culturals i polítiques. [<http://www.plaidcymru.org> i <http://www.snp.co.uk>]. L'altra part en disputa i que tanca el triangle és, sens dubte, Londres. D'aquí —o des de formacions d'Escòcia i Gal·les mateix— parteixen els plantejaments més contraris a la devolució. Les recomana-

cions al no tenen cabuda a la pàgina dels conservadors britànics. [http://www.conservative_party.org.uk/scottish/main.htm].

Els mitjans de comunicació també s'han abocat i s'abocaran encara més a la qüestió del referèndum a mesura que s'acosti la cita. De tot el que es publica, la cosa més recomanable és la pàgina especial de la BBC amb motiu de les consultes. [<http://www.bbc.co.uk/politics97/devolution>]. Per a acabar d'arrodonir la visió d'Escòcia i Gal·les en aquests moments tan decisius és convenient de repassar algunes "vinculoteques" farcides d'enllaços variadíssims sobre la devolució. [<http://www.wp.com/Alba/org.html> i <http://www.wp.com/Alba>]. I per als qui no poden estar-se de votar, hi ha una pàgina que recull totes les votacions electròniques —paral·leles a l'oficial— que s'ofereixen en aquests moments a Internet. [<http://www.scotland-forward.org.uk/vote.htm>]. **Martí Crespo**

Si no hi ha un daltabaix, Tony Blair serà el primer ministre encarregat de fer la Devolution. Vuit primers ministres britànics han promès, només en l'actual segle, d'oferir un autogovern a Escòcia i Gal·les.

dre a la deslleialtat laborista votant contra una moció de confiança immediata del primer ministre James Callaghan. Al cap de sis mesos, Margaret Thatcher pujava al poder.

Divuit anys després els corrents majoritaris de vot no han canviat tant. Xavier Batalla, periodista expert en política internacional, afirma que "ha canviat la situació del Partit d'Escòcia [Labour]. El 1979 es tractava de nacionalisme o no i ara es tracta de laborisme o no. Segueixen un criteri de racionalitat organitzativa del país, d'apropar més l'administració al ciutadà, fet que no posa en qüestió la unitat de la Gran Bretanya". La societat també ha canviat d'aquell temps ençà. Els recursos de petroli a la Mar del Nord han fet somniar molta gent en una nació rica i lliure,

però la principal beneficiada d'aquesta troballa va ser Thatcher, que va eixugar molta mala gestió econòmica amb el control quasi absolut dels recursos naturals escocesos. Els càlculs estatals són d'uns beneficis de dos bilions de lliures cada any. La situació, a banda el petroli, ha empitjorat a cops de decadència industrial i d'aug-

ment de la taxa d'atur: Glasgow, com Liverpool, és avui un record del motor que havia estat. La indústria manufacturera d'Escòcia i la minera de Gal·les no ha estat substituïda per noves tecnologies ni noves lleis liberals de mercat. Això és el que ha nodrit el sentiment nacionalista i autonomista.

Claus contra el rellotge. Els devolucionistes han tingut poc més de sis setmanes per convèncer l'electorat de votar en massa pel sí el dia 11 de setembre. Per Luis Moreno, doctor en ciències polítiques per la Universitat d'Edimburg, la clau electoral que pot enganxar la gent és el canvi del sistema majoritari britànic al sistema proporcional de repartició d'escons. Actualment els nacionalistes d'Escòcia i Gal·les obtenen percentatges elevats, cosa que no es tradueix en la representació parlamentària. Moreno creu que "si l'SNP augmenta el seu suport a Escòcia central, la nova llei autònoma (i el nou sistema electoral) pot permetre que entri en una coalició de govern bipartida o tripartida en les pròximes eleccions".

Batalla accepta que Escòcia pot fer de "laboratori polític", però contradiu, en certa manera, les tesis de Moreno. El periodista reivindica John Mackintosh (laborista que fa vint anys ja creia en una nacionalitat escocesa dual) com a mirall de Blair i afirma que el fons del debat és la descentralització per encarar el futur d'un estat "tan extraordinàriament centralitzat que no funciona". Batalla admet que la probable victòria devolucionista sí que donarà més poder autònic, però "no podrà canviar la constitució, no podrà intervenir sobre política econòmica o exterior. Vol dir que són autonomies molt limitades i, per tant, la clau està en la descentralització".

Descentralitzats o no, escocesos i gal·lesos no tindran gaires oportunitats més de viure nits com la de l'11 de setembre. A l'estil del poeta escocès Robert Burns, serà la nit en què el whisky i la llibertat aniran una mica més junts.

Albert Balanzà